

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000–105/643/ /2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a Panaszos által benyújtott panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 302/2010. (V. 26.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése *a*

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A Panaszos előadta, hogy 2009. július 04-én a Budapest V. kerületi Erzsébet tér Gödör melletti parkban demonstráción vett részt. A Rendőrség 19.20 óra körüli időben igazoltatás majd személyes adatainak felvétele után előállította a BRFK Gyorskocsi utcai objektumába. Ezt követően a fogdában eltöltött több óra után, másnap hajnalban szabadon bocsátották.

A Panaszos által sérelmezett intézkedések az alábbiak:

- „nem hallotta” az oszlatásra irányuló felszólítást,
- nem tudatták vele, mivel „vádolják”,
- előállítása, illetőleg ennek jogszerűtlen volta, valamint az, hogy
- személyi sérülése történt az intézkedés során,
- kényszerítő eszköz alkalmazása (bilincs, spray).

II.

A panaszolt rendőri intézkedés tevékenységsorozata összetett tényállást képezett, amelynek minden részletre kiterjedő tisztázására formalizált eljárásban a Panasztestületnek – törvényi felhatalmazás hiányában – nem volt módja, azonban a Ket. alapján folytatott eljárásban történő döntés előkészítése azt szükségessé tette. A tényállás tisztázására foganatosítandó eljárási cselekmények az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésében biztosított 15 napos ügyintézési határidőn belül nem voltak végrehajthatók, ezért 2010. június 28-án a Ket. 33. § (7) bekezdése alapján az ügyintézés határidejének – 2010. július 07-től számított – huszonkét munkanappal történő meghosszabbítása felől végzésben döntöttem.

III.

A rendelkezésre álló rendőrségi okiratokból a következők állapíthatók meg.

Budapest rendőrfőkapitánya a 01000/36775/2009. ált. számú egyedi utasításával 2009. július 04-én 00 órától 24 óráig Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el az Rtv. 30. § (1) és (3) bekezdése alapján. A rendelkező rész értelmében az állomány feladata az volt, hogy figyelemmel kísérje a rendezvényekre érkezőket és megakadályozza a jogsértések kialakulását. Ennek keretében igazoltatásokat, ruházat-, csomag- és járműátvizsgálást hajthatott végre. A fokozott ellenőrzést elrendelő utasítás indokolása szerint 2009. július 04-re nagy számú demonstráció megtartását jelentették be Budapest területére, amely rendezvényeken várhatóan jelentős lesz a résztvevők létszáma.

A Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) 01000-105-791-10/2009.P. számú, a Panasztestületnek írt válaszlevelében foglaltak szerint 2009. július 04-re Budapest területére 16 bejelentés érkezett a Rendőrséghez a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) szerint minősülő rendezvény megtartásáról, ezen belül hét rendezvényt kívántak az V. kerületben tartani. Két bejelentő a Szent István térre, két bejelentő a Kossuth térre, további egy-egy bejelentő az Arany János utcába, a Markó utcába és a Nádor utcába jelentett be rendezvényt. A két Szent István téri rendezvény napirendjeként a következőket jelölték meg: „beszéd a Szabadság téren zajlott jogsértésekről”, illetve „szimpátiatüntetés a koncepciós perek áldozatai mellett”; az egyik Kossuth téri rendezvény

célja a következő volt: „tiltakozó tüntetés a Szabadság téri tüntetés megtiltása miatt”, míg a másik Kossuth téri rendezvény bejelentője napirendet nem jelölt meg.

Annak ellenére, hogy az V. kerületi Erzsébet térre a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényt nem jelentettek be 2009. július 04-re, aznap délután több száz fős csoportosulás jelent meg ott azzal a céllal, hogy egy bejelentés nélküli rendezvényen vegyenek részt.

A megjelenteket 16 óra 58 perckor szólították fel a terület elhagyására, figyelmeztették a helyszínen maradókat, hogy őket igazoltatják és előállítják. Mivel a felszólításnak nem engedelmeskedtek 17 óra 19 perckor a rendőrök megkezdték a kilátásba helyezett igazoltatásokat és előállításokat. A tömeg egy része 18 óra 07 perckor a rendőröket megtámadta, kövel, palackokkal, betondarabokkal dobálták a sorfalat, és a cselekményeket felszólítás ellenére sem hagyták abba. Az események kapcsán összesen 190 főt állítottak elő az Erzsébet térről.

A BRFK 01000-105-794-7/2009.P. számú, a Panasztestületnek írt válaszlevelében foglaltak szerint a felszólítások és figyelmeztetések 20.31 óráig folyamatosan jól hallhatóan folytatódtak.

A panaszos előállításáról készült 05010/519876/2009/id. számú rendőri jelentés szerint az igazoltatásra az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján, az átvizsgálásra a 31. § (1) bekezdése, az előállítására a 33. § (2) f) pontjának I. fordulata alapján – „a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja” – került sor. A jelentés szerint a rendőr kényszerítő eszközt (bilincset) is alkalmazott.

A jelentést tevő rendőr látta, hogy a helyszínen lévő Panaszos társaival összekapaszkodva a földön ült. A Panaszossal ekkor közölte, hogy szabálysértést követ el, ezt követően felszólította, hogy a teret hagyja el. Mivel e felszólításnak sem tett eleget a panaszos, a rendőr közölte vele, hogy a szabálysértés továbbfolytatása esetén elő fogja állítani. Ezt követően megbilincseltek és a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányságra szállították a panaszost, ahol az ügyeletes tisztnak sérülés- és panaszmentesen átadták.

Az előállítás okáról tájékoztatót, annak időtartamáról igazolást adtak ki.

A csatolt igazolás (05010/519876/2009/id.) szerint előállítása 2009. július 4-én 19 óra 20 perctől másnap 01 óra 20 percig tartott. Az igazoláson az „előállítás időtartama alatt keletkezett sérülésre vagy panaszra vonatkozóan” nem lett megjelölve a megfelelő rész. Az iratokból megállapítható, hogy a panaszos meghallgatására az előállítás során nem került sor.

IV.

Az ismertetett bizonyítékok alapján az alábbi tényállást állapítottam meg a döntésem alapjául.

2009. július 04-én délután több száz fős tömeg tagjaként a Budapest V. kerületi Erzsébet téren a panaszos Magyar Gárda egyenruháját viselve jelen volt egy előre be nem jelentett, a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényen. A rendőri erők a helyszínen hangosbemondón keresztül 16 óra 58 perctől kezdődően több alkalommal felszólították a téren tartózkodókat, hogy jogsértő magatartásukat hagyják abba, távozzanak, illetve figyelmeztették őket, hogy aki nem tesz eleget a felszólításnak, azt igazoltatják majd

előállítják. 17 óra 19 perctől megkezdték a kilátásba helyezett intézkedések foganatosítását. A helyszínen tartózkodó panaszos, a felszólítások ellenére, annak ellenállva, több társával a földre ült, és ellenállásukat erősítendő, karjaikat összefonták a mellettük ülők karjaival. A panaszossal az intézkedő rendőr személyesen is közölte, hogy cselekményével szabálysértést követ el, egyenruháját vegye le, a teret pedig hagyja el.

A panaszos a már személyesen neki címzett felszólításnak sem engedelmeskedett, annak ellenére, hogy az első felszólítást követően 20.31 óráig (*három óra és tizenkét percen át*) a felszólítások a hangosbemondón keresztül szakadatlanul, jól hallhatóan ismétlődtek.

Az intézkedő rendőr az eredménytelen felszólítást követően közölte a Panaszossal, hogy szabálysértés abbahagyására irányuló felszólítás ellenére történő továbbfolytatása miatt előállítja a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányságra.

Az eljárás során szükségessé vált a panaszolt intézkedésben résztvevő rendőri erők által adott tájékoztatás tartalmának vizsgálata is, nevezetesen, hogy megjelölték-e, és ha igen mely okot jelölték meg a tér elhagyására történő felszólítás alapjaként. Minderre kizárólag a panaszos szabálysértés gyanúját felvető cselekményének alábbi értékelése érdekében került sor, és – figyelemmel a Fővárosi Bíróság 20.K.34.132/2008/20. számú ítéletére is – a vizsgálat és az ez alapján a fenti kérdésben hozott döntés nem érinti az illetékes bíróság törvényben biztosított ama kizárólagos jogát, hogy a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény feloszlata jogellenességének kérdésében érdemben döntsön¹.

Az intézkedés – így az igazoltatás – okát a BRFK vezetője által egyedi utasításban elrendelt fokozott ellenőrzés², valamint e feladatok ellátása során észlelt, a panaszos által elkövetett cselekmények képezik. A panaszos a több órán át folyamatosan elhangzó, majd az ellenállása miatt vele szemben intézkedést kezdeményező rendőr egyedi felszólításának sem engedelmeskedett, ekkor megszegte azon törvényi rendelkezésből eredő – az Emberi Jogok Európai Bíróságának szóhasználatával élve³ – egyszerű kötelezettségét, hogy a rendőri intézkedésnek engedelmeskedjen⁴.

¹ A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 14. § (3) bekezdése szerint, ha a rendezvényt feloszlatták, a rendezvény résztvevője a feloszlatastól számított tizenöt napon belül pert indíthat a feloszlatast jogellenességének megállapítására.

A Fővárosi Bíróság 20.K.34.132/2008/20. számú ítéletének indokolásában kifejtette, hogy „...a Független Rendészeti Panasztestület az állásfoglalásában és az alperes is határozatában nem a jogszabályoknak megfelelően járt el, amikor a demonstráció jogszerű oszlatastával kapcsolatosan érdemben állást foglalt. Ugyanis arra kizárólag a Fővárosi Bíróságnak lett volna hatásköre, és illetékessége a fentebb említett Gytv. 14. (3) bekezdésében foglaltak alapján, az erre irányuló kereseti kérelem kapcsán.”

² A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 30. § (1) bekezdése alapján a Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

³ Barta kontra Magyarország Ügyben (26137/04. számú kérelemre) hozott ítélet 71. pont: „A Bíróság felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy a kérelmező *elmulasztotta saját magatartásának kritikai értékelését akkor, amikor azon egyszerű kötelezettséggel találta magát szemben, hogy eleget tegyen a rendészeti szervek egyik tagja által hozzá intézett törvényes felszólításnak – ez a kötelezettség egy demokratikus társadalomban az általános állampolgári kötelezettségek része.*”

⁴ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 19. § (1) bekezdés alapján a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

A Legfelsőbb Bíróság határozatában (BH 2009. 382.) szintén kifejtette, hogy az állampolgár „a rendőri intézkedéssel szembeni panasz megtételével fejezheti ki egyet nem értését az ellene foganatosított intézkedéssel szemben, azonban a helyszínen - ellenszegülésével - nem bírálhatja felül a rendőri intézkedés jogszerűségét, a rendőri felszólításnak egyet nem értés esetén is köteles eleget tenni”.

Önmagában e tipikus magatartást jogszabály szabálysértésként büntetni rendeli⁵. Emellett a Panaszos a jogerős bírósági ítélet hatályát, a jogerősen felosztatott társadalmi szervezet egyenruhájában, annak tevékenységeként feltüntetve, tömegesen fellépő személyek csoportjának tagjaként negligálta, tagadta.

Ezáltal a jogállamiság egyik értéktartalmú alapelemét a független bíróságok ítélkezési tevékenységét nyíltan, mások számára észlelhető módon semmibe vette.

E magatartás olyan markánsan kifejezett, így kihívó közösségellenességet hordoz magában, melyről az intézkedést elrendelő rendőri vezető, illetve a panaszossal szemben intézkedő rendőr alappal feltételezhetette, hogy szabálysértést valósíthat meg e cselekményével is a panaszos⁶. Az intézkedő rendőr pedig előállíthatja azt a személyt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló rendőri felszólítást követően tovább folytatja, továbbá azt is, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható⁷.

Ezek alapján ténszerűen megállapítható, hogy a panaszolt előállítás kellő joggalal történt, hangsúlyozva azt a tényt is, hogy az előállítás alapjául szolgáló, az intézkedéskor tapasztalható tények alapján dönt a rendőr az előállításról, ilyen esetekben az előállításhoz a törvényben megkövetelt szabálysértés, vagy bűncselekmény gyanúja nem éri, nem is érheti el a büntetőjogi, vagy szabálysértési jogi felelősség megállapításához szükséges megalapozottság szintjét.

⁵ Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 23.) Kormányrendelet 40/A. § (1) és (2) bekezdései szerint, aki a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.
A fent bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.

⁶ A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 142/A. § (1) bekezdése szerint aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotrányozást vagy riadalmat keltsen, elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

⁷ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 33. § (2) bekezdés f) pont alapján, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

Azaz amennyiben az intézkedés során a rendőr számára komolyabb mérlegelés nélkül megállapítható, hogy az intézkedés alá vont személy magatartása a tapasztalt körülmények alapján a szabálysértés, vagy a bűncselekmény lehetőségét nyilvánvalóan felveti, ez kellő alapot szolgáltat az előállításra⁸. A rendőr, az előállításról készült jelentés tanúsága szerint a panaszoszt erről tájékoztatta, így ezen tájékoztatás elmaradásának sérelmezése alaptalan. Kényszerítő eszközt az egyedi körülmények mérlegelését követően törvényesen alkalmaztak⁹ mivel a Panaszos a többszöri felszólításnak sem engedelmeskedett, és az intézkedés eredményessége csak megfogásával és elvezetésével volt biztosítható¹⁰.

Tekintettel arra, hogy a Panaszos igazoltatását megelőzően a rendőrséget a tömegből több erőszakos támadás érte, azért a Panaszos részéről történő további támadás megelőzése céljából a rendőr a bilincs alkalmazása mellett törvényesen döntött (lásd.: a 11. lábjegyzetet).

A Panaszos társaival összekapaszkodott, amely szükségszerűen aktív fizikai erő kifejtést igényelt részéről, ezért aktív ellenszegülése megtörésére jogszerűen alkalmaztak vele szemben a csapaterő tagjai vegyi eszközt¹¹.

⁸ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 33. § (2) bekezdés *b)* és *f)* pontok alapján a rendőr előállíthatja azt a személyt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható; aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

⁹ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 47. és 48. § szerint a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

¹⁰ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 47. és 48. § szerint a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 61. § (3) bekezdése alapján ha a rendszeresített kényszerítő eszköz nem áll rendelkezésre, vagy a használatára nincs lehetőség, a rendőr a bilincs, a rendőrbot vagy az útzár helyett más eszközt is igénybe vehet, ha a helyettesített eszköz alkalmazásának törvényi feltételei fennállnak és az, az azzal elérni kívánt törvényes cél megvalósítására alkalmas.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 59. § (1) szerint kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

¹¹ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 59. § (1) bekezdése szerint, ha a jogellenesen összegyűlt, illetőleg jogellenes magatartást tanúsító tömeg a szétszórásra irányuló rendőri felszólításnak nem tesz eleget, a Rendőrség az e fejezetben szabályozott kényszerítő eszközök alkalmazása mellett a tömeggel szemben a következő eszközt, illetőleg intézkedést alkalmazhatja:

- a) vízágyút,
- b) pirotechnikai eszközt,
- c) ingerlőgázt,

Az Rtv. indokolása szerint a bilincs a szökés és a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz, alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül is szóba jöhet: „(...) alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamánként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbe vétel) alkalmazható.” Az Rtv. 48. §-ában foglaltak, valamint az ahhoz fűzött magyarázat alapján megállapítom, hogy az intézkedő rendőrök jogszerűen, szakszerűen és indokoltan, továbbá az arányosság követelményeinek figyelembevételével alkalmazták a kényszerítő eszközt, így álláspontom szerint a bilincshasználat kapcsán alapjogsérelem nem történt.

Az előállítás foganatosítása során, objektív okokból – ez előállítással kapcsolatos egyes időigényes részcselekmények elvégzése miatt – az előállítással kapcsolatos eljárási cselekmények elvégzése, ténylegesen 19.20 órától másnap 01:20 óráig tartott. A zsúfoltság miatti többletfeladatokat is tekintetbe véve alaptalan a törvényes határidő keretei között lévő előállítási időtartam sérelmezése. A bírói jogalkalmazási gyakorlat egyes ügyekben (Fővárosi Bíróság 20.K.32.593/2007/8. számú ügy¹²) szintén arra az álláspontra helyezkedett, hogy ha az előállítás a Rendőrség túlterheltsége miatt hosszabb ideig, de a törvényes időtartamot meg nem haladó ideig tart, az előállítás nem veszti el jogszerűségét.

Ezt igazolja, a törvényi szabályozás is, amely úgy rendelkezik, hogy az előállítás „a szükséges ideig...” tarthat. A szükséges idő ez esetben nyilvánvalóan, az előállítás során elvégzendő feladatokhoz szükséges időt jelenti. Nem lehet egy szubjektív, kényelmi szempontok alapján, esetlegesen az előállított személy érzékenységtől függő időtartammal azonosítani. Úgyszintén nem lehet a szükséges időt meghatározni az elkövetett cselekmény tárgyi súlya alapján (a klasszikus szükségesség-arányosság követelménye szerint), mivel akár csekély tárgyi súlyú a cselekmény akár nem, az azzal kapcsolatos feladatokat a rendőr köteles elvégezni, ehhez pedig alkalmanként objektív okokból (egy fogdába egyszerre több mint száz ember néhány órán belüli előállítása miatt) a normál munkamenethez képest jelentősen több időre is szükség lehet.

Nem várható éppen ezért el egyetlen közigazgatási szervtől sem, és a Rendőrségtől sem, hogy a hirtelen, és váratlan mértékben megnövekedett ügyszám miatt az ügyintézési határidő, a normáltól ne térjen el. Mindössze csak az várható el, hogy a szükséges személyes szabadság korlátozás időtartama a törvényes maximumot ne lépje túl, azaz az előállítás a szükséges ideig, de legfeljebb 8 (meghosszabbítva legfeljebb 12) órán át tarthat. Ezért a

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 74. § (5) bekezdése alapján tömeggel szemben a csapaterő a következő kényszerítő eszközöket alkalmazhatja:

a) passzív ellenállás esetén testi kényszert,

b) aktív ellenszegülés esetén rendőrbotot, vegyi eszközt, ingerlőgázt, elektromos sokkoló eszközt, bilincset, pórázon vezetett szolgálati kutyát szájkosárral vagy anélkül, valamint vízgyűt.

¹² Fővárosi Bíróság 20.K. 32.593/2007/8. számú ítélet indokolásában kifejtette, hogy „A demonstráció miatt előállított személyek nagy számára figyelemmel a bíróság nem tartotta a felperes 2007. február 3. 12.10 órától 19.50 óráig tartó – azaz 7 óra 40 percet kitevő – előállításának időtartamát jogszerűtlennek, mert az Rtv. 33. § (3) bekezdés szerint ez a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja a személyi szabadságot, a felperes vonatkozásában alkalmazott előállítás ideje pedig ezt nem haladta meg.”

Panaszos – az illetékes rendőri szervek hirtelen és jelentős mértékben megnövekedett feladataira tekintettel – alaptalanul sérelmezi az előállítás időtartamát.

A másik sérelmezett körülmény az intézkedés sérülést okozó módon történő végrehajtása.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM r. 58. § (2) bekezdése alapján a *„kényszerítő eszközök alkalmazása során ellenszegülésnek kell tekinteni azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést fogantatosítson”*. A Panasztestület kifejti, hogy ezen személyek ellenállása aggály nélkül nevezhető ellenszegülésnek, álláspontja szerint azonban passzív ellenszegülésről van szó. Véleményem szerint azonban az, hogy valaki a társaival összekapaszkodik, és célzatos erő kifejtéssel áll ellen a rendőri intézkedésnek, komoly erőt fejt ki ennek érdekében, valamint esetlegesen a rendőrökre rátámad, semmiképpen nem tekinthető passzív ellenállásnak. A tömegnek a helyszínen tanúsított magatartása a fentiek alapján minden további nélkül aktív ellenállás volt.

Fontos ismételtelen kiemelni, hogy a Panaszos a folyamatos, több órán át tartó felszólítások ellenére nem hagyta el a helyszínt, holott erre lett volna lehetősége (nem engedelmeskedett a felszólításnak). Ezek alapján megállapítható, hogy a Panaszos önhibájából maradt a tömegben és sérülése is emiatt keletkezett. Az Rtv. 60. § (2) bekezdése¹³ (*„a tömeg szétszórására irányuló csapaterő alkalmazása során a Rendőrség a helyszínen lévők egyéni felelősségét nem vizsgálja”*) alapján nem várható el a Rendőrségtől az, hogy a tömeg oszlatására tett fellépése előtt egyenként vizsgálja a tömegben résztvevők egyéni felelősségét, erre a tömeges fellépés által előidézett veszélyhelyzetekben nincs is idő. Aki a felszólítás ellenére a tömeget nem hagyja el, vállalnia kell a rendőri fellépés következményeit, esetlegesen ennek sérülést okozó voltával együtt, de hangsúlyozva azt, hogy jelen esetben nem ez történt.

Egyébiránt egészségügyi személyzet jelenlétéről a Rendőrség gondoskodott a helyszínen, több vizsgált esetben is megállapításra került az, hogy a rendőrökhöz fordult sérülteket ellátásra mentőhöz kísérték, vagy gondoskodtak további orvosi ellátásukról.

V.

A Panasztestületnek a jelen ügy kapcsán kialakított állásfoglalásában az előállítás időtartamára vonatkozóan tett megállapításaival és az azokból levont következtetésekkel a határozat III. részében foglalt indokok alapján nem értek egyet.

¹³ Rtv. 60. § (2) bekezdése:

„A tömeg szétszórására irányuló csapaterő alkalmazása során a Rendőrség a helyszínen lévők egyéni felelősségét nem vizsgálja.”

A Panasztestület állásfoglalásában a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét is megállapította azért, mert a helyszínen hangosbemondón keresztül folytatott felszólítások alkalmával nem mondták be a rendőri intézkedések pontos indokát.

A rendőri intézkedést megelőző felszólítás egyértelmű utalást tett arra, hogy a rendezvény jogellenes ezért kell a helyszínt elhagynia a felszólított személyeknek. A jogellenességre vonatkozó rendőrségi állítást az Rtv. szerint a panaszos a helyszínen nem mérlegelhetette, és engedelmisségét sem tehetette mérlegelése eredményétől függővé. Ezen szigorú engedelmisségi kötelezettség ellentételezéseként a törvény a panaszos részére – függetlenül a rendőri közleménytől – jogorvoslati lehetőségként panaszjogot biztosít, és garanciális elemként a panaszt formális eljárás keretében rendeli elbírálni¹⁴.

A Panaszossal szembeni egyedi intézkedések kapcsán valamennyi intézkedés okát egyértelműen közölték, jogorvoslati jogára is felhívták a figyelmét. A Panaszos ebben az ügyben élt is jogorvoslati jogával, és a panaszának érdemi elbírálása a törvényi rendelkezéseknek megfelelő eljárásban jelen határozattal megtörtént. Ezért a Panasztestület fenti megállapításával nem értek egyet, az általa sérelmesnek tartott rendőri közlemény tartalma közvetve sem okozott jogtól való megfosztást, a Panaszost jogsérelem miatt nem érte. A Panasztestületnek az említett állásfoglalásában a Panaszos igazoltatása és előállításának jogalapja tekintetében tett megállapításaival és következtetéseivel minden tekintetben egyetértek.

E helyütt is hangsúlyozom, hogy az eljárás során szükségessé vált a panaszolt intézkedésben résztvevő rendőri erők által adott tájékoztatás tartalmának vizsgálata is, nevezetesen, hogy megjelölték-e a tér elhagyására történő felszólítás jogalapját. A Panasztestület állásfoglalásában több oldalon keresztül a panaszügyön túlmutató, általános, a rendezvény feloszlata jogszerűségét is érintő megállapításokat is tesz, ezért fontosnak tartom leszögezni, hogy a jelen határozat kizárólag a panaszban sérelmezett intézkedések jogszerűségét vizsgálja, és a lefolytatott közigazgatási eljárás nem terjedt ki – a fent írtak alapján nem is terjedhetett ki – a Panasztestület állásfoglalásában tett valamennyi – a konkrét panaszon túlmutató – megállapításra.

Mivel a Panasztestület állásfoglalásától való eltérések indokolását a törvény kizárólag a jelen határozatban foglaltakkal kapcsolatban teszi kötelezővé, ezért a Panasztestületnek az Erzsébet téri rendezvényekre összességében tett megállapításaira jelen határozatomban – eltérő megállapítások hiányában – nem térek ki.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

¹⁴ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) és (2) bekezdése szerint akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

Akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette, panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 93/A. (7) bekezdése valamint a 93/B. § (1) bekezdése alapján az országos rendőrfőkapitány a panaszról a Független Rendészeti Panasztestület állásfoglalásának kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.

Az intézkedést foganatosító szervhez benyújtott panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetője közigazgatási hatósági eljárásban bírálja el.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény XII. fejezet 54. § (1) és (2) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100.§ (1) bekezdés a) pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 19. § (1) bekezdése, 29. § (3) bekezdése, 30. § (1) bekezdése, 33. § (2) bekezdés *b)* és *f)* pontjai, valamint (4) bekezdése, 47. §, 48. §, 59. § (1) bekezdése, 60. § (2) bekezdése, 61. § (3) bekezdése, 92. § (1) és (2) bekezdései, a 93/ A § (7) és (9) bekezdései;
- a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 14. § (3) bekezdése;
- a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 142/A. § (1) bekezdése;
- a helyszíni bírságolás részletes szabályairól szóló 10/2000. (II. 23.) BM rendelet 2. § (1) és (2) bekezdései,
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM r. 58. § (2) bekezdése, 74. § (5) bekezdése.

Budapest, 2010. július „ „

**Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**